

O b s a h

|                                                        |    |
|--------------------------------------------------------|----|
| ÚVOD . . . . .                                         | 3  |
| I. kapitola: VŠEOBECNÝ VÝKLAD O FORMÁLNEJ LOGIKE . . . | 5  |
| 1. FORMÁLNA LOGIKA, POJEM A TRIEDENIE . . . . .        | 5  |
| 1.1 Veda o formách ľudského myslenia . . . . .         | 5  |
| 1.2 Sémantický a syntaktický aspekt logiky . . . . .   | 6  |
| 1.3 Deduktívne a induktívne myslenie . . . . .         | 7  |
| 1.4 Druhy logiky . . . . .                             | 8  |
| 1.5 Právna logika . . . . .                            | 10 |
| Cvičenia . . . . .                                     | 10 |
| 2. OBOR ÚVAHY . . . . .                                | 11 |
| 2.1 Pojem a druhy . . . . .                            | 11 |
| 2.2 Obor úvahy právo . . . . .                         | 13 |
| Cvičenia . . . . .                                     | 14 |
| 3. JAZYK AKO PROSTRIEDOK DOROZUMIEVANIA . . . . .      | 15 |
| 3.1 Prirodzený jazyk . . . . .                         | 15 |
| 3.2 Právny jazyk . . . . .                             | 15 |
| 3.2.1 Funkcie a vlastnosti právneho jazyka . . . . .   | 16 |
| 3.2.2 Lexika a štylistika právneho jazyka . . . . .    | 19 |
| 3.2.2.1 Lexika právneho jazyka . . . . .               | 19 |
| 3.2.2.2 Právna štylistika . . . . .                    | 27 |
| Cvičenia . . . . .                                     | 30 |
| 4. LOGICKÝ JAZYK . . . . .                             | 33 |
| 4.1 Symbolický jazyk . . . . .                         | 33 |
| 4.2 Metajazyk . . . . .                                | 34 |
| 4.3 Znaky a výrazy . . . . .                           | 34 |
| 4.4 Názvy . . . . .                                    | 36 |
| 4.4.1 Vyjadrovanie de re a de dicto . . . . .          | 36 |
| 4.4.2 Designácia, význam, zmysel . . . . .             | 36 |
| 4.4.3 Vlastné mená . . . . .                           | 38 |
| 4.5 Konštanty a premenné . . . . .                     | 39 |
| Cvičenia . . . . .                                     | 40 |
| II. kapitola: KLASICKÁ LOGIKA V PRÁVNOM MYSLENÍ . . .  | 41 |
| Prvá hlava: VÝROKOVÁ LOGIKA . . . . .                  | 41 |
| 1. POJEM VÝROK . . . . .                               | 41 |
| Cvičenia . . . . .                                     | 43 |
| 2. JAZYK VÝROKOVEJ LOGIKY, LOGICKÉ FORMULY . . . . .   | 44 |
| Cvičenia . . . . .                                     | 46 |

|                                                                          |    |
|--------------------------------------------------------------------------|----|
| 3. FUNKCIE PRAVDIVOSTI A MATICE PRAVDIVOSTI . . . . .                    | 46 |
| Cvičenia . . . . .                                                       | 48 |
| 4. ZLOŽENÉ VÝROKY A ICH MATICE . . . . .                                 | 49 |
| 4.1 Negácia . . . . .                                                    | 49 |
| 4.2 Kumulácia a alternatíva . . . . .                                    | 51 |
| 4.2.1 Kumulácia /konjunkcia/ . . . . .                                   | 51 |
| 4.2.2 Alternatíva . . . . .                                              | 52 |
| 4.2.3 Kumulácia s alternatívnymi podmienkami . . . . .                   | 57 |
| 4.3 Podmienkové vety v právnom myslení . . . . .                         | 57 |
| 4.3.1 Všeobecne o podmienkových vetách . . . . .                         | 57 |
| 4.3.2 Dostatočné podmienky /implikácie/ . . . . .                        | 59 |
| 4.3.3 Nutné podmienky /replikácie/ . . . . .                             | 61 |
| 4.3.4 Nutné a zároveň dostatočné podmienky /ekvivalen-<br>cia/ . . . . . | 62 |
| 4.4 Presúvanie podmienok . . . . .                                       | 62 |
| 4.5 Tranzitívnosť implikácií . . . . .                                   | 64 |
| Cvičenia . . . . .                                                       | 64 |
| 5. NIEKTORÉ ZÁKONY VÝROKOVEJ LOGIKY . . . . .                            | 66 |
| 5.1 Zákon dvojitej negácie . . . . .                                     | 66 |
| 5.2 Zákony týkajúce sa konjunkcie a alternatívy . . . . .                | 66 |
| 5.3 Zákony týkajúce sa implikácie . . . . .                              | 68 |
| Cvičenia . . . . .                                                       | 69 |
| 6. ÚSUDKY VÝROKOVEJ LOGIKY . . . . .                                     | 69 |
| 6.1 Pojem a význam úsudku . . . . .                                      | 69 |
| 6.2 Hypoteticko-kategorický úsudok . . . . .                             | 70 |
| 6.3 Alternatívny úsudok . . . . .                                        | 71 |
| 6.4 Dilema . . . . .                                                     | 72 |
| 6.5 Zameniteľnosť rovnocenných zložených výrokov . . . . .               | 73 |
| Cvičenia . . . . .                                                       | 74 |
| 7. ANTINÓMIE A PARADOXY VÝROKOVEJ LOGIKY . . . . .                       | 74 |
| Cvičenia . . . . .                                                       | 78 |
| Druhá hlava: PREDIKÁTOVÁ LOGIKA . . . . .                                | 79 |
| 1. ZÁKLADNÉ POJMY . . . . .                                              | 79 |
| Cvičenia . . . . .                                                       | 82 |
| 2. VLASTNOSTI . . . . .                                                  | 83 |
| 2.1 Všeobecne o vlastnostiach . . . . .                                  | 83 |
| 2.2 Právne vlastnosti . . . . .                                          | 83 |
| Cvičenia . . . . .                                                       | 85 |
| 3. VYTVÁRANIE VÝROKOV Z VÝROKOVÝCH FORIEM S PREDIKÁTMI . . . . .         | 85 |

# - III -

|                                                        |     |
|--------------------------------------------------------|-----|
| 3.1 Spôsob vytvárania výrokov . . . . .                | 85  |
| 3.2 Contradictio in adiecto /in subiecto/ . . . . .    | 86  |
| Cvičenia . . . . .                                     | 87  |
| 4. KVANTIFIKÁTORY . . . . .                            | 87  |
| 4.1 Všeobecný a čiastočný kvantifikátor . . . . .      | 87  |
| 4.2 Interpretácia všeobecného kvantifikátora . . . . . | 87  |
| 4.3 Interpretácia čiastočného kvantifikátora . . . . . | 88  |
| 4.4 Zákon prevoditeľnosti kvantifikátorov . . . . .    | 89  |
| Cvičenia . . . . .                                     | 90  |
| 5. PREDIKÁTOVÁ LOGIKA S IDENTITOU . . . . .            | 91  |
| Cvičenia . . . . .                                     | 92  |
| 6. SUBJEKTOVO-PREDIKÁTOVÉ VZŤAHY . . . . .             | 93  |
| Cvičenia . . . . .                                     | 94  |
| 7. ÚSUDKY Z S-P VÝROKOV . . . . .                      | 94  |
| 7.1 Druhy úsudkov z S-P výrokov . . . . .              | 94  |
| 7.2 Bezprostredné dôsledky . . . . .                   | 95  |
| 7.3 Základy sylogistiky . . . . .                      | 98  |
| Cvičenia . . . . .                                     | 102 |
| Tretia hlava: LOGIKA TRIED . . . . .                   | 104 |
| 1. POJEM TRIEDA, JEJ PRVKY A DRUHY . . . . .           | 104 |
| Cvičenia . . . . .                                     | 107 |
| 2. VZŤAHY MEDZI TRIEDAMI . . . . .                     | 108 |
| 2.1 Rovnosť a nerovnosť tried . . . . .                | 108 |
| 2.2 Inklúzia tried . . . . .                           | 109 |
| 2.3 Incidentnosť tried . . . . .                       | 110 |
| 2.4 Disjunktnosť tried . . . . .                       | 111 |
| Cvičenia . . . . .                                     | 111 |
| 3. OPERÁCIE S TRIEDAMI . . . . .                       | 111 |
| 3.1 Vytváranie doplnku . . . . .                       | 112 |
| 3.2 Zjednotenie tried . . . . .                        | 113 |
| 3.3 Prienik tried . . . . .                            | 113 |
| Cvičenia . . . . .                                     | 116 |
| Štvrtá hlava: LOGIKA VZŤAHOV . . . . .                 | 117 |
| 1. VŠEOBECNE O VZŤAHOCH . . . . .                      | 117 |
| 1.1 Vzťahy . . . . .                                   | 117 |
| 1.2 Inverzné vzťahy . . . . .                          | 118 |
| Cvičenia . . . . .                                     | 119 |
| 2. PRÁVNE VZŤAHY . . . . .                             | 119 |
| Cvičenia . . . . .                                     | 121 |

|                                                                        |     |
|------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3. PRÁZDNE VZŤAHY A UNIVERZÁLNE VZŤAHY . . . . .                       | 121 |
| Cvičenia . . . . .                                                     | 122 |
| 4. VŠEOBECNÉ VLASTNOSTI VZŤAHOV . . . . .                              | 122 |
| 4.1 Reflexívnosť vzťahu . . . . .                                      | 122 |
| 4.2 Symetria vzťahu . . . . .                                          | 123 |
| 4.3 Tranzitívnosť vzťahu . . . . .                                     | 123 |
| 4.4 Súvislosť vzťahu . . . . .                                         | 124 |
| Cvičenia . . . . .                                                     | 124 |
| 5. VZŤAHY VZŤAHOV A OPERÁCIE SO VZŤAHMI . . . . .                      | 125 |
| 5.1 Vzťahy vzťahov . . . . .                                           | 125 |
| 5.2 Operácie so vzťahmi . . . . .                                      | 125 |
| Cvičenia . . . . .                                                     | 126 |
| III. kapitola: NEKLASICKÉ LOGIKY V PRÁVNOM MYSLENÍ . . . . .           | 127 |
| Prvá hlava: VŠEOBECNE O NEKLASICKÝCH LOGIKÁCH . . . . .                | 127 |
| Cvičenia . . . . .                                                     | 130 |
| Druhá hlava: DEONTICKÁ LOGIKA . . . . .                                | 131 |
| 1. PREDMET DEONTICKEJ LOGIKY . . . . .                                 | 131 |
| Cvičenia . . . . .                                                     | 131 |
| 2. POJEM NORMA, OSOBITNE PRÁVNA NORMA . . . . .                        | 131 |
| Cvičenia . . . . .                                                     | 135 |
| 3. NORMA A NORMATÍVNA VETA . . . . .                                   | 135 |
| Cvičenia . . . . .                                                     | 136 |
| 4. NORMA A LOGIKA - PROBLÉM PRAVDIVOSTI NORIEM . . . . .               | 136 |
| Cvičenia . . . . .                                                     | 146 |
| 5. LOGICKÁ ŠTRUKTÚRA PRÁVNÝCH NORIEM . . . . .                         | 147 |
| Cvičenia . . . . .                                                     | 156 |
| 6. MODALITY NORMATÍVNOSTI . . . . .                                    | 157 |
| Cvičenia . . . . .                                                     | 161 |
| 7. ROZPORNOSŤ A ÚPLNOSŤ PRÁVNONORMATÍVNEHO SYSTÉMU . . . . .           | 162 |
| 7.1 Rozpornosť právnych noriem . . . . .                               | 162 |
| 7.2 Úplnosť právnonormatívneho systému . . . . .                       | 165 |
| Cvičenia . . . . .                                                     | 167 |
| 8. PRÁVNONORMATÍVNE ÚSUDKY A ICH DEONTICKOLOGICKÁ<br>ANALÝZA . . . . . | 168 |
| Cvičenia . . . . .                                                     | 173 |
| Tretia hlava: ALETICKÁ LOGIKA . . . . .                                | 173 |
| 1. POJEM A DRUHY ALETICKÝCH LOGÍK . . . . .                            | 173 |
| Cvičenia . . . . .                                                     | 177 |
| 2. VZŤAH ALETICKEJ A DEONTICKEJ LOGIKY . . . . .                       | 178 |

|                                                                                    |     |
|------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Cvičenia . . . . .                                                                 | 180 |
| 3. VZŤAH ALETICKÝCH A PRÁVNONORMATÍVNYCH MODALÍT . . .                             | 180 |
| Cvičenia . . . . .                                                                 | 184 |
| Štvrtá hlava: LOGICKÁ TEÓRIA OTÁZOK . . . . .                                      | 185 |
| 1. VÝZNAM LOGICKÉHO SKÚMANIA OTÁZOK A ODPOVEDÍ . . .                               | 185 |
| Cvičenia . . . . .                                                                 | 186 |
| 2. POJEM, DRUHY A ŠTRUKTÚRA OTÁZOK . . . . .                                       | 186 |
| 2.1 Pojem otázka . . . . .                                                         | 186 |
| 2.2 Druhy otázok a ich štruktúra . . . . .                                         | 190 |
| 2.3 Presupozícia otázky . . . . .                                                  | 193 |
| Cvičenia . . . . .                                                                 | 194 |
| 3. POJEM, DRUHY A ŠTRUKTÚRA ODPOVEDÍ . . . . .                                     | 195 |
| 3.1 Pojem odpoveď . . . . .                                                        | 195 |
| 3.2 Druhy a štruktúra odpovedí . . . . .                                           | 196 |
| Cvičenia . . . . .                                                                 | 196 |
| 4. LOGIKA OTÁZOK . . . . .                                                         | 197 |
| Cvičenia . . . . .                                                                 | 198 |
| 5. APLIKÁCIA POZNATKOV LOGICKEJ TEÓRIE OTÁZOK                                      |     |
| V OBLASTI PRÁVA . . . . .                                                          | 198 |
| Cvičenia . . . . .                                                                 | 201 |
| Piata hlava: PRAVDEPODOBNOSTNÁ LOGIKA . . . . .                                    | 202 |
| 1. VZNIK A VÝVOJ PRAVDEPODOBNOSTNEJ LOGIKY, POJEM                                  |     |
| PRAVDEPODOBNOSŤ . . . . .                                                          | 202 |
| Cvičenia . . . . .                                                                 | 203 |
| 2.1 INDUKCIA, REDUKCIA, ANALÓGIA . . . . .                                         | 203 |
| 2.1 Induktívne úsudky v právnom myslení . . . . .                                  | 203 |
| 2.2 Redukcia a analógia v právnom myslení . . . . .                                | 208 |
| Cvičenia . . . . .                                                                 | 208 |
| IV. kapitola: TEÓRIA PRÁVNEJ ARGUMENTÁCIE . . . . .                                | 210 |
| Prvá hlava: VÝKLAD PRÁVNÝCH TEXTOV . . . . .                                       | 210 |
| 1. SUBJEKTÍVNY A OBJEKTÍVNY VÝKLAD . . . . .                                       | 210 |
| Cvičenia . . . . .                                                                 | 211 |
| 2. OSOBITNÉ ARGUMENTY PRÁVNEJ LOGIKY . . . . .                                     | 211 |
| 2.1 Eliminácia . . . . .                                                           | 211 |
| 2.2 Argumentum a simili a argumentum a fortiori . . .                              | 213 |
| 2.2.1 Všeobecný charakter argumentu a simili a argu-<br>mentu a fortiori . . . . . | 213 |
| 2.2.2 Argumentum a simili /per analogiam/ . . . . .                                | 215 |
| 2.2.3 Argumentum a fortiori . . . . .                                              | 216 |

|                                                     |     |
|-----------------------------------------------------|-----|
| 2.3 Reductio ad absurdum /ad impossibile/ . . . . . | 218 |
| Cvičenia . . . . .                                  | 220 |
| 3. ROZŠIRUJÚCI A ZUŽUJÚCI VÝKLAD . . . . .          | 220 |
| Cvičenia . . . . .                                  | 222 |
| Druhá hlava: LOGICKÉ ASPEKTY DOKAZOVANIA A VEDENIA  |     |
| SPORU . . . . .                                     | 223 |
| 1. LOGICKÉ ASPEKTY PRÁVNEHO DOKAZOVANIA . . . . .   | 223 |
| 1.1 Argumentácia . . . . .                          | 223 |
| 1.2 Dokazovanie a dôkaz . . . . .                   | 223 |
| 1.3 Schéma dokazovania . . . . .                    | 224 |
| 1.4 Extenzionálna a intenzionálna stránka dokazova- |     |
| nia . . . . .                                       | 226 |
| 1.5 Objektívna a subjektívna stránka dokazovania .  | 227 |
| 1.6 Priamy a nepriamy dôkaz . . . . .               | 228 |
| 1.7 Logické chyby dokazovania . . . . .             | 230 |
| 1.7.1 Chyby odvodzovania . . . . .                  | 231 |
| 1.7.2 Špecifické chyby dokazovania . . . . .        | 232 |
| Cvičenia . . . . .                                  | 233 |
| 2. PRÁVNA ERISTIKA . . . . .                        | 234 |
| 2.1 Rozprava . . . . .                              | 234 |
| 2.2 Právny spor. . . . .                            | 236 |
| Cvičenia . . . . .                                  | 237 |
| Poznámky . . . . .                                  | 238 |